

อวโลกิเตศวร

หรือกวนอิมพระโพธิสัตว์

คตินิยมความนับถือกวนอิมพระโพธิสัตว์ของคนไทย มีมาช้านานแล้ว ตามหลักของพระพุทธศาสนาฝ่ายมหายาน ซึ่งแพร่หลายอยู่ในประเทศจีน ทิเบต ญี่ปุ่น เป็นส่วนใหญ่ โดยพระกวนอิมโพธิสัตว์มีจุดเด่นที่น่าสนใจประการหนึ่ง คือ มีเพศเป็นผู้หญิง แต่ความจริงแล้วรูปพระกวนอิมเท่าที่เรารู้เห็น เป็นเพศหญิงนั้น เป็นเพียงนิรมิตกาย (กายที่เนรมิตขึ้น) หนึ่งในจำนวน ๓๒ กาย ของพระอวโลกิเตศวรโพธิสัตว์ ทำให้พระกวนอิม เป็นเพศหญิงไม่ โดยในสารานุกรมไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ได้อธิบายความหมายของคำว่า กวนอิม ไว้ว่า

พระนามว่า กวนอิม เป็นการออกเสียงตามศัพท์ แปลจากคำว่า “อวโลกิเตศวร” ซึ่งพระอาจารย์ กุมารชีพ แปลว่า กวนอิม แปลว่า ผู้ฟังเสียงแห่งโลก ต่อมาเนื่องจากคำว่า ซี ไปตรงกับพระนามของจักรพรรดิถังไท่จง คือ หลี่ซีหมิน จึงตัดคำว่า ซี ออก เหลือเพียงแต่กวนอิม ต่อมาพระถังซำจั๋ง คือพระเฮียนจั่ง ซึ่งเชี่ยวชาญภาษาสันสกฤตและภาษาจีน ได้แปลใหม่เป็น กวนจื่อโจ้ แปลว่า ผู้ฟังโดยอิสระ แต่คนโดยทั่วไป ยังคงนิยมออกนามท่านว่า กวนอิม

สาเหตุที่พระกวนอิมโพธิสัตว์เป็นเพศหญิงนั้น เนื่องจาก พระอวโลกิเตศวรโพธิสัตว์นั้นเป็นพระชยานิโพธิสัตว์คู่บารมี ของพระอมิตาภพุทธเจ้า มีเมตตาและกรุณาต่อหมู่สัตว์ทั้งปวง ฝ้าตรวจตราดูแลความทุกข์สุข ความปลอดภัย คอยสดับตรับฟัง เสียงของสรรพสัตว์ และพร้อมที่จะช่วยเหลือผู้ประสบทุกข์โศก โรคภัยและอันตรายตลอดเวลา ประการสำคัญคือ พระอวโลกิเตศวร โพธิสัตว์ ประกาศธรรมโดยใช้วิธีเนรมิตกายต่าง ๆ ให้เหมาะกับ อุปนิสัยของผู้ฟัง เพื่อชักนำให้เข้าหาพระธรรม เช่น ถ้าผู้ฟัง ศรัทธาในพระพุทธเจ้า ก็จะเนรมิตกายเป็นพระพุทธเจ้า ถ้าผู้ฟัง ศรัทธาในพระโพธิสัตว์ ก็จะเนรมิตกายเป็นพระโพธิสัตว์ (ดังเช่น ในรูปของพระกวนอิมโพธิสัตว์) หรือถ้าผู้ฟังนับถือศาสนา พราหมณ์ ก็จะเนรมิตกายเป็นพระพรหม พระอินทร์ พระอิศวร ที่เขานับถือ เป็นต้น หรือถ้าเขานับถือปีศาจ ก็เนรมิตเป็นปีศาจ จึงสามารถชักนำสรรพสัตว์ให้เข้าถึงพระธรรมได้สำเร็จ

